

DE GOUDSE GLAZEN

Inleiding.

De Sint Janskerk in Gouda bevat ongeveer 50% van al het zestiende-eeuws glas dat in Nederland aanwezig was. De gebrandschilderde ramen overleefden onder andere de Beeldenstorm van 1566. De ramen zijn niet alleen van belang vanwege hun hoge kwaliteit en schoonheid, maar ook omdat vrijwel alle originele ontwerpen, de zogeheten cartons bewaard zijn gebleven. Het kerkbestuur vroeg na voltooiing van een raam de glasschilders om hun ontwerptekeningen in te leveren. Men kreeg hiervoor nieuw papier en sommige een geldbedrag. Deze cartons zijn met houtskool of krijt getekend op papier, op ware grootte en zijn tot 22 meter hoog. Deze cartons zijn van tijd tot tijd gebruikt om kapotte ramen te herstellen.

Geschiedenis.

In 1552 vond er een brand plaats in de Sint-Janskerk. Daarna stelde het bestuur een glazenplan op, om de gehele kerk te voorzien van gebrandschilderde ramen. De oudste ramen zijn de dertien Apostelglazen (1350-1540 en 1554-1556). Vervolgens werden er ramen gemaakt tussen 1655 en 1672, toen de kerk nog Rooms-Katholiek was, grotendeels door de gebroeders Crabeth. Dertien wapenglazen zijn aan de kerk geschonken

door de stad Gouda. Nadat de kerk protestants geworden was is het kerkbestuur 20 jaar doorgegaan met het glazenproject. Tussen 1594 en 1603 werden 9 nieuwe ramen vervaardigd.

De ramen zijn diverse keren gerestaureerd, de laatste maal tussen 1900 en 1936. Tussen 1984 en 1989 werd er aan de buitenzijde beschermend glas aangebracht. De restauratie van de cartons heeft 5 jaar geduurd, en is voltooid in 2011.

Voor de tweede wereldoorlog in 1939 in de periode september tot december zijn de ramen onder toezicht van Prins Bernhard in veiligheid gebracht. In eerste instantie in de melkkelders bij boeren, later in de buurt van Gouda. Vanaf 1943 in de duinen bij vogelenzang. In 1947 is in de kerk een bevrijdingsglas aangebracht.

De postzegels.

Uitgegeven op 01-10-1931, verkocht t/m 15 november 1931, met toeslag ten bate van het fonds tot herstel van de glas in lood ramen van de Sint Jans kerk in Gouda.

Ontworpen door Piet Zwart, de serie bestond uit twee waarden, 1,5 + 1,5 en 6 + 4 cent.

Hij gebruikte fotomontagetechniek voor het ontwerpen van de beide zegels.

In de ruit tonen zij de ramen aan de binnen-(1,5) en buitenzijde (6). In de cirkel ziet men de handen van de glazenier, bezig met het restauratiewerk aan de gebrandschilderde ramen.

Het programma.

Aanvankelijk stond de ANVV serie op het programma voor 1931. Nadat het Olympisch Comité een aanvraag indiende om in 1931 een serie uit te geven met aandacht voor de Olympische Spelen van 1932 in Los Angeles, bleek de PTT bereid plaats te maken, door de toeristische ANVV serie een jaar op te schuiven. In november 1930 werd aan

de minister van Verkeer en Waterstaat om toestemming gevraagd.

De minister voelde er echter niets voor om de sportzegel uit te geven, in 1928 er reeds een serie ter gelegenheid van de olympiade in Amsterdam was uitgekomen.

DE GOUDSE GLAZEN

Herstel van de Goudse Glazen.

Ondertussen was in december 1930 het verzoek binnengekomen van het Fonds tot Herstel van de Goudsche Glazen. Aanvankelijk werd een afwijzingsbrief opgesteld met de redenatie, dat gereformeerden en katholieken niet zouden willen bijdragen aan het herstel van de ramen van de Hervormde Kerk.

Na afwijzing door de Minister van de Olympische-Spelen serie, werd al snel een ander antwoord geschreven, want de tijd begon te dringen.

Kunstschatten.

In het uiteidelijke positieve antwoord werd verwezen naar de Rembrandt serie uit 1930 en het belang dat kunstschaten voor Nederland behouden werden.

Het voorstel werd mede aanbevolen door de minister van Onderwijs en Wetenschappen en in maart 1931 door de minister van Verkeer en Waterstaat en goedgekeurd.

Postzegels met toeslag.

Had de PTT gelijk met de inschatting dat gereformeerden en katholieken weinig interesse hadden in de emissie?. Als we de verkoopcijfers vergelijken met de Rembrandtserie (1930) en de ANVV-serie (1932) valt de lagere opbrengst van de "Goudse Glazen" op, maar dat kan ook gelegen hebben aan de moderne wijze waarop Piet Zwart vorm gaf aan het onderwerp.

Het herstellfonds kreeg ongeveer f 9900,00 op haar bankrekening bijgeschreven en zal dat geld echt nodig gehad hebben, want de jaren dertig werden niet gekenmerkt door economische overvloed.

Bronnen.

Wikipedia

Google

Zegels uit eigen verzameling

Meerdere zegels ontworpen door Piet Zwart.

Samenstelling J.J.P van der Vat

jjpvdvat@gmail.com